

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens udkast til meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om "Den Europæiske Unions rolle i relation til Informationssamfundets fremvækst i udviklingslandene"«

(98/C 95/14)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 16. juli 1997 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Eksterne Forbindelser, Handels- og Udviklingspolitik, som udpegede Sture Lindmark til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 17. december 1997.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 351. plenarforsamling af 28. og 29. januar 1998, mødet den 29. januar 1998, med 70 stemmer for, 15 imod og 20 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionen har fremlagt en meddelelse om et program vedrørende Den Europæiske Unions rolle i relation til informationssamfundets fremvækst i udviklingslandene. Meddelelsen ledsages af et forslag til vedtagelse af aktioner på EU-plan vedrørende EU's relationer til udviklingslandene. Kommissionen understreger, at de fleste samfundsaktiviteter berøres af forandringerne i forbindelse med informationssamfundets gennemførelse, hvad enten det drejer sig om uddannelse, kommunikation, arbejde eller fritid. Dette gælder ligeledes for udviklingslandene. I meddelelsen fremlægges en samlet orientering om målsætninger og foranstaltninger, som kan bidrage til udviklingslandenes deltagelse i informationssamfundet, ikke blot i rollen som forbrugere men også som aktører.

1.2. Kommissionen henviser til G7-konferencen om informationssamfundet i Bruxelles i 1995, hvor man udtrykte ønske om at undgå en yderligere uddybning af kløften mellem de industrialiserede lande og udviklingslandene og opfordrede til »en fælles vision om menneskelig berigelse«. »Vores aktion skal foranledige, at alle lande involveres i en global indsats«. På konferencen om informationssamfundet og udviklingsaspekter, som blev afholdt i Midrand i 1996, fokuserede man også på at fastlægge udviklingslandenes særlige behov og demonstrere de nye teknologiers potentielle.

1.3. EU har for sin del taget sine relationer med hvert enkelt af de vigtigste udviklingsregioner op til revision og har tilbudt at tage hensyn til informationssamfundets dimension i sine relationer med dem. Fællesskabet søger at koordinere medlemsstaternes og de relevante internationale organisationers aktiviteter. Kommissionen understreger, at budskabet til tredjelandspartnerne skal være realistisk, og at de skal underrettes om, hvad der står på spil i forbindelse med de aktuelle omvæltninger, og hvilken indsats der kræves af dem.

1.4. ØSU konstaterer, at udviklingen er en kompliceret proces, hvor informations- og kommunikationsteknologierne spiller en vigtig rolle uden derfor at være

den eneste faktor af betydning. Udviklingslandene oplever en hurtig befolkningstilvækst i storbyområderne, men er i overvejende grad landbrugssamfund, hvor landdistrikternes udvikling er afgørende både for fødevarerforsyningen og for at undgå overbelastning af storbyernes ofte mangelfulde infrastruktur. Netop infrastrukturen er et prioriteret område, hvor teleinfrastrukturen er ét aspekt. De moderne informations- og kommunikationsteknologier åbner store muligheder for at forbedre dette aspekt, og disse teknologier bør udnyttes på en måde, som bidrager til den generelle udvikling, og som snarere mindsker end udvider de nuværende kløfter.

1.5. Der er tale om en enorm opgave. Blot etableringen og moderniseringen af den grundlæggende teleinfrastruktur kræver investeringer i en størrelsesorden, der er vanskelig at finansiere udelukkende gennem statsbudgetter. Det er ofte direkte nødvendigt, at erhvervslivet engagerer sig aktivt og finansielt. Det er desuden en afgørende forudsætning, at man sikrer, at de mest rentable løsninger nyttiggøres, således at telesektoren gradvist kan blive selvfinansierende som følge af positive markedsreaktioner og kapitaltilstrømning. For at åbne op for de fornødne investeringer er det af største betydning, at udviklingslandene fjerner alle resterende barrierer eller begrænsninger for udenlandsk ejerskab. Dette understreges af, at de ledende industrilande desværre har sænket deres bistand fra 56 til 41 mia. USD i perioden 1990-1996, mens private investeringer i udviklingslandene i samme periode er steget kraftigt, omend meget ujævnt fordelt mellem udviklingslandene.

1.6. ØSU mener, at denne rapport gør ret i at understrege betydningen af en hurtig og fuldstændig gennemførelse af WTO-aftalen. Liberalisering og adgang til såvel de nationale som de internationale telemar-

keder er en afgørende forudsætning for, at de teknologiske fremskridt kan blive nyttiggjort og dermed kan øge livskvaliteten og den økonomiske tilvækst ved at tilbyde valgfrihed på alle niveauer.

Valgfrihed forudsætter imidlertid økonomiske muligheder, hvilket kun en lille del af udviklingslandenes befolkning har. Det betyder, at udviklingslandene bliver økonomisk uinteressante også efter en åbning af markederne. Dette kræver en politisk indsats for — ligesom i Europa — at sikre lige adgang til teleydelser i de forskellige regioner i udviklingslandene.

ØSU understreger, at Kommissionens vigtigste opgave dels er at gøre udviklingslandene mere bevidste om informationssamfundets fordele og nødvendigheden af at deltage, dels at overbevise europæiske virksomheder om nødvendigheden af at bidrage til denne udvikling.

ØSU er enig med Kommissionen i, at fællesskabsaktioner bør benyttes i de øvrige programmer, som ØSU tidligere har behandlet. ØSU noterer sig også, at der ikke vil blive stillet yderligere midler til rådighed, samt at eksisterende midler i givet fald vil blive omfordelt.

1.7. Et informationssamfund består dog af andet end teknologi. Det er nødvendigt med uddannelse for at kunne udnytte de nye muligheder fuldt ud og på en produktiv måde, og det er også en forudsætning, at der er frihed til at levere information og programmateriale. Der er endnu mange restriktioner, som skal undersøges, før man kan få gavn af alle fordelene.

1.8. Der eksisterer toldbestemmelser i de fleste lande — EU-landene selv ikke at forglemme. Det er selvfølgelig vigtigt, at der gennemføres en hurtig og fuldstændig liberalisering af markedet i EU — ifølge tidsplanen fra og med den 1. januar 1998. Ellers vil globale satsninger såsom gennemførelsen af WTO-aftalen ikke opnå den fornødne troværdighed.

1.9. De nye teknologier fungerer heldigvis som et springbræt, der gør det muligt for udviklingslandene at få adgang til det seneste på markedet. Ét eksempel: Ikke blot satellitter, men også jordbaserede radiosystemer kan anvendes til at opnå hurtig dækning af et stort område. Udgifterne til at etablere nationale infrastrukturer kan således blive holdt på et langt lavere niveau end traditionelle trådbårne net. På internationale linjer giver optiske fibre kapacitetsforøgelser til hurtigt faldende

omkostninger. I betragtning af teknologiens dramatiske udvikling er det ikke længere realistisk at udgå fra traditionelle langtidspaner, hvor man tidligere specificerede udbygningen af netkapaciteten mange år i forvejen. Det bør snarere blive en markeds- og kundestyreret udvikling, hvor mange forskellige operatører og erhvervsdrivende sætter deres investeringer på spil for at nå nye kunder ved at lancere nye applikationer på basis af nye teknologier.

1.10. Der er gode eksempler på dette i Sverige og visse af de øvrige skandinaviske lande. Konkurrencen mellem tre og snart fire landsdækkende mobiltelefonoperatører i Sverige har ført til markedsandele på over 30 pr. 100 indbyggere, hvilket stort set svarer til hver husstand. Det, der begyndte som en eksklusiv tjeneste for erhvervslivet, har hurtigt udviklet sig til tjenester, som er inden for de fleste borgeres rækkevidde.

1.11. Blandt de kriterier, der anvendes til at måle liberaliseringens gennemførelse, kan følgende fremføres:

- total liberalisering af telefoni- og datatjenester;
- total liberalisering af mobiltelefonitjenester (mindst to operatører);
- brug af alternativ infrastruktur til at producere tjenesteydelser (jernbaner, elselskaber);
- uafhængig reguleringsfunktion (klart adskilt fra de dominerende operatører);
- licenssystem (klare regler og licensvilkår);
- samtrafikregler (klare regler og licensvilkår);
- adgangsret til markedet, inklusive fjernelse af begrænsninger for udenlandsk ejerskab;
- nummerportabilitet;
- kriterier for offentlig service for effektivt at sikre retten til kommunikation under hensyntagen til de økonomiske, sociale, menneskelige og geografiske forhold i de enkelte lande.

2. Integreringen af udviklingslandene i det globale informationssamfund

2.1. Ligesom Kommissionen understreger ØSU, at informationssamfundet medfører fundamentale forandringer af arbejdets tilrettelæggelse, undervisning og samfundet som helhed. Det tilbyder mange nye redskaber med et enestående potentiel, som gør det muligt for udviklingslandene at foretage store teknologiske fremskridt.

springe visse udviklingsstadier over, som industrilandene har været igennem.

2.2. ØSU deler det synspunkt, at de lande, der holder sig uden for disse forandringer og isolerer sig fra de internationale investerings- og handelsstrømme — og net for videnskabelig og kulturel innovation — risikerer at blive marginaliseret.

2.3. Den nye informationsteknologi har medført vidtgående forandringer i erhvervslivet, både nationalt og internationalt. Det er »som at begynde forfra«. Produktion, virksomhedsledelse og investorrelationer ændres grundlæggende. Der sker også dramatiske forandringer på kundesiden. Computeren trænger ind i hjemmene. Visse iagttagere hævder, at digitaliseringen vil føre til forandringer, der er endnu mere radikale og synlige end i erhvervslivet. Den interaktive teknologi forudsiges at ville forandre den måde, hvorpå vi kommunikerer, gør vores indkøb, forvalter vores pengesager og leverer information. Betydningen af at deltage i informationssamfundet er grundigt dokumenteret i en række af Kommissionens rapporter, fx i rapporten om elektronisk handel og i ØSU's tidligere kommentarer.

3. Informationsteknologiens bidrag til udviklingen

3.1. På den teknologiske front udvikles der i forbindelse med informationssamfundets virkeliggørelse en række nye redskaber, som allerede er begyndt at blive udbredte i udviklingslandene. Mange af disse nye teknologier er mindre kapitalkrævende og egner sig bedre til fjerntliggende regioner og tyndtbefolkede områder. EU bør støtte initiativer, som giver udviklingslandene adgang til de nye teknologier.

3.2. Internettet og World Wide Web er en platform til at integrere andre teknologier, fx ISDN og ATM-servere. Telehavne fungerer som »tilkoblingscentre« for fjernarbejde, især for meget arbejdskraftintensive tjenester såsom statistik, bogholderi, softwareproduktion eller flyreservationssystemer.

3.3. Et vigtigt element i bestræbelserne på at tilbyde udviklingslandene fordelene ved informations- og kommunikationsteknologierne, som et led i forsøgene på at fremme den økonomiske udvikling, er industrielt samarbejde.

Samarbejde inden for en så avanceret sektor som informationsteknologi og telekommunikation bør ikke udelukkende bygge på traditionelle ideer om »outsourcing«, for så vidt angår lokal produktion eller produktion hos underleverandører med henblik på at udnytte lave arbejdsomkostninger og billigere lokal service.

Tværtimod bør en virkelig fremtidsrettet indsats af europæiske virksomheder i udviklingslandene sigte på at skabe og siden gøre brug af lokal software og teknisk knowhow.

Den dramatiske udvikling inden for mikroelektronisk teknik indebærer en løbende reduktion af manuel arbejdskraft. Anvendelse af sofistikerede og effektive industrirobotter i produktionen har sænket fremstillingsomkostningerne på en måde, som gør det svært for udviklingslandene at konkurrere med traditionel billig arbejdskraft. Det bør tilføjes, at øget deltagelse på andre markeder i vidt omfang også afhænger af virksomhedernes bestræbelser på at vinde konkurrencefordele på andre markeder. Det er klart til fordel for EU som helhed, at medlemsstaternes virksomheder har held med dette.

4. Prioriteringsområder

4.1. Kommissionen fremhæver med rette informations- og kommunikationsteknologiernes betydning for små og mellemstore virksomheder. Med informations-samfundets applikationer tegner der sig nye muligheder for udviklingslandene, som kan være lige så fordelagtige, som de har vist sig at være i industrilandene, fx mere effektiv administration i små og mellemstore virksomheder og adgang til økonomiske oplysninger, uddannelse, interaktive klient-servernet og de internationale markeder, samt større effektivitet for regeringer og statsforvaltning.

4.2. ØSU understreger, at de nye teknologier for almen uddannelse og erhvervsuddannelse, især fjernundervisning, tilbyder udviklingslandene enorme muligheder som et supplement til de traditionelle uddannelser. Fjernundervisning, som i stigende grad anvendes inden for erhvervslivet, giver de ansatte mulighed for at bruge deres nye færdigheder i det daglige arbejde, og man undgår dermed at skulle tilbringe lange perioder væk fra de daglige opgaver. Erfaringerne fra Sverige viser, at dette navnlig er vigtigt for små og mellemstore virksomheder, da de har særlig svært ved at undvære medarbejdere, uanset om virksomhederne er beliggende i perifere områder eller ej. Dette kombinerer indlæring med praktisk anvendelse.

4.3. Dette er i overensstemmelse med Kommissionens rapport om livslang uddannelse og støttes af ØSU, som fremhæver den menneskelige kapitals afgørende betydning. Forholdsvist enkle og billige løsninger såsom Internettet i kombination med PC-baseret video kunne vise sig effektive for visse former for adgang til nettet. Hurtigt faldende omkostninger, også for internationale transmissioner, vil sætte langt flere i stand til at udnytte

disse muligheder, fx adgang til internationale eksperter. EU kan på forskellige måder støtte dette, bl.a. ved at stille eksperter til rådighed og støtte demonstrationsprojekter og derved yde positiv bistand på basis af samarbejde, ikke udnyttelse.

4.4. ØSU foreslår, at de europæiske regeringer tager initiativ til ambitiøse og langsigtede programmer for at sprede info-samfundsrevolutionen til skolerne, både i EU og udviklingslandene. Regeringer og erhvervsliv bør samarbejde om at tilvejebringe materiale og udstyr til undervisningen. Regeringerne bør skabe de rette betingelser for at sikre et tæt samarbejde mellem erhvervslivet og uddannelsesinstitutionerne med henblik på at skaffe eksperter i informationsteknologi.

4.5. ØSU støtter det forslag, der blev fremsat på den europæiske ministerkonference i Bonn den 6. og 8. juli 1997 om, at Europas internationale aktører sammen med regeringer og internationale organisationer bør skabe et »superuniversitet for global information«, der kan fremme global bæredygtighed som et nyt uddannelsesprincip i det 21. århundrede. Kommissionens meddelelse bør tage dette forslag op til overvejelse.

4.6. Et vigtigt område, som ikke nævnes i Kommissionens meddelelse, er de muligheder, som informations- og kommunikationsteknologierne giver kvinder for at deltage i kulturelle og sociale aktiviteter, arbejdsliv og uddannelse. ØSU så gerne, at der tages højde for dette aspekt, og at det betones, især ud fra den synsvinkel, at ligestilling mellem kønnene er et grundlæggende træk ved et velfungerende informationsfund. Informations- og kommunikationsteknologierne kan være et vigtigt element i bestræbelserne på at bryde kvindernes isolation, frem for alt i landdistrikterne.

4.7. Ifølge Kommissionens meddelelse kan informations- og kommunikationsteknologierne også komme til at spille en nærmest revolutionerende rolle inden for telemedicin, hvor der er mange forskellige udfordringer i forbindelse med sundhedspleje. Informations- og kommunikationsteknologierne giver industrilandene en lang række muligheder for at hjælpe udviklingslandene via telemedicin. Informations- og kommunikationsteknologierne giver adgang til lægeekspertise gennem fjernkonsultation og medicinsk rådgivning i forbindelse med kirurgiske indgreb o.lign.

4.8. Det er vigtigt at forstå, at telemedicin ikke længere kan opfattes som en erstatning for »den rigtige ting« eller kun har en betydning for fjerntliggende områder. Erfaringerne fra Sverige viser tværtimod, at telemedicinen nu ofte bedst kan udnyttes i de større byer. Som eksempel på et anvendelsesområde kan nævnes overførelse af EKG-data og andre livsvigtige oplysninger via radio fra ambulancerne til hospitalet, hvorved behandlingstiden for hjerteanfald drastisk forkortes og dermed også den tid, som behøves til efterbehandling. Et mindre dramatisk men ligeså vigtigt eksempel er sikkerhedsalarmsystemerne, der gør det muligt for patienterne at blive boende hjemme, men samtidig

have fuld adgang til akutbehandling, såfremt der skulle blive behov for dette. Kommissionen bør i sine programmer udnytte disse muligheder for at betone humanitære aspekter af anvendelsen af informations- og kommunikationsteknologierne, ikke blot inden for den eksisterende hospitalsstruktur, men også til fremme af de primære sundhedstjenester og sygdomsforebyggelse.

4.9. Ifølge Kommissionens meddelelse fungerer informations- og kommunikationsteknologierne som afgørende konkurrenceparametre inden for industrien og den internationale samhandel, enten fordi de forbedrer produktionskvaliteten, integrerer produktionen i en mere kompleks proces, eller også fordi teknologierne anvendes i forbindelse med handel, især i offentlige indkøb, eftersom disse i nær fremtid vil blive behandlet elektronisk.

4.10. ØSU mener ligesom Kommissionen, at informations- og kommunikationsteknologierne spiller en særdeles vigtig rolle inden for forskning. På de fleste områder gør teknologierne det muligt for udviklingslandenes forskere at få adgang til relevant information og dokumentation, som kun foreligger på elektroniske medier.

4.11. Kommissionen gør efter ØSU's opfattelse ret i at anføre, at fremkomsten af en ny uafhængig presse i mange udviklingslande samt Internettets eksplosive udvikling bidrager til at styrke civilsamfundet og konsolidere demokratiseringsprocessen.

4.12. ØSU foreslår, at Kommissionen hjælper udviklingslandene med at udvikle forbrugerbeskyttelse i forbindelse med informations- og kommunikationsteknologierne. Der er brug for lovgivningsmæssige rammer vedrørende transaktioner over bl.a. Internettet på områder, som optager forbrugerne, fx kontraktens gyldighed, ansvar, beskyttelse af den menneskelige værdighed.

4.13. ØSU mener, at informations- og kommunikationsteknologierne i de fleste dele af verden er et væsentligt redskab til at styrke demokratiet, forudsat at man bekæmper censur. Teknologierne vil også blive anvendt til at udvikle og skabe forståelse for det multikulturelle samfund.

5. Informations- og kommunikationsteknologierne fremmer strukturforandringer

5.1. Kommissionen understreger, at informations- og kommunikationsteknologierne ikke er det eneste redskab til at fremme strukturudviklingen. Disse teknologier kan kun fungere optimalt, når de samfund, som anvender dem, er i stand til at bruge dem. ØSU understreger, at man bør have forståelse for de økonomiske, sociale, kulturelle og religiøse forskelle, ikke blot mellem udviklede lande og udviklingslande, men også mellem forskellige udviklingslande.

5.2. ØSU mener ikke, at der er nogen grund til at skjule, at selve udviklingen hen imod informationssamfundet, som nævnes i Kommissionens meddelelse, kræver, at der træffes en del vanskelige politiske beslutninger i hvert enkelt land. For at få fuld gavn af både markedsmekanismerne og eventuelle bistandsprogrammer er det vigtigt for udviklingslandene at skelne mellem bistands- og handelsanliggender. Et eksempel er taksterne for international telekommunikation, der udelukkende bør betragtes som et kommercielt anliggende og ikke som et redskab for at overføre økonomisk bistand.

5.3. Som eksempel kan nævnes, at prisen for internationale telekommunikationsforbindelser har været meget højere end omkostningerne i de fleste lande, mens priserne på andre dele af nettet, især hvad angår lokale samtaler, har ligget under omkostningerne eller ligefrem været kraftigt subventionerede. Dette var muligt i en monopolsituation, men vil være ødelæggende i forbindelse med de nye teknologier, som nu udvikles. En pris, som ikke er relateret til omkostningerne ved at tilbyde tjenesten, er en alt for klar invitation til konkurrenter om at sætte sig på de alt for rentable linjer, hvorved en langt mindre del af indtægterne kan anvendes til at subventionere andre segmenter. I og med at man snart vil kunne foretage taletransmission over Internettet, vil der blive tilbudt radikalt lavere priser på udenbys og internationale samtaler. At afstand ikke længere spiller nogen rolle er en god nyhed, ikke blot for erhvervslivet, men også for samfundet som helhed.

5.4. Overgangen har imidlertid også vist sig vanskelig i mange EU-medlemsstater, indtil alle kunder ser, at deres samlede telefonomkostninger er faldet. Det er derfor vigtigt, at Kommissionen aktivt gør opmærksom på de prissænkninger, man har opnået i visse lande såsom Storbritannien og Sverige som følge af liberaliseringen af markederne.

6. Udfordringer til udviklingslandene

6.1. Ifølge Kommissionens meddelelse er der store variationer mellem de enkelte udviklingslandenes teleinfrastruktur, men det kan generelt siges, at niveauet ligger meget langt under de industrialiserede landes. Hvis man ser på teledensitetsindikatoren (antal hovedlinjer pr. 100 indbyggere), er indikatoren for de industrialiserede lande på mere end 48, på omkring 10 for mellemindkomstlande og på omkring 1,5 for de mindst avancerede lande, mens verdensgennemsnittet er 11,5. Infrastrukturen kan ikke følge med efterspørgslen og giver ikke adgang til de globale kommunikationsnet.

6.2. Ifølge ØSU er der imidlertid ingen mangel på vækstfaktorer. For det første findes der en meget massiv efterspørgsel, som kommer til konkret udtryk og i praksis ofte tilfredsstilles med kommunikationstilbud, der opfattes som lovstridige i visse lande. Teknologiprisfald og konkurrence fra nye globale operatører, som

bl.a. anvender callback-systemet, har bevirket et fald i de normale indtægter fra den internationale trafik, hvilket bekymrer udviklingslandene, og det øger deres bevidsthed om udviklingstendenserne.

6.3. ØSU anser det for vigtigt, at regeringer og private operatører samarbejder om at finde passende måder at kontrollere eventuelle ulovligheder på. Aftaler er nødvendige for at sikre, at indtægterne fra den internationale trafik investeres i informations- og kommunikationsteknologierne og ikke anvendes til irrelevante formål.

7. Fordelingen af PC'er

7.1. Hvad angår de andre informationsinfrastrukturer, demonstrerer Kommissionens rapport, at fordelingen af PC'ere pr. 100 indbygger er et tydeligt bevis på informationsteknologikløften, idet fordelingen svinger fra 18 i højdindkomstlande til 2,3 i mellemindkomstlande og 0,01 i lavindkomstlandene. Informationsteknologimarkedet udgøres af Nordamerika med en andel på 35 %, Europa med 29 %, Japan med 15 %, hvorimod resten af verden kun tegner sig for 21 %. PC-markedet er dynamisk og dets udvikling kan meget vel følge fjernsynets udbredelse; i lavindkomstlandene har 46 % af husholdningerne fjernsyn. Man bør dog bemærke, at der hersker betydelige skævheder landene imellem, både i Europa og i udviklingslandene.

7.2. ØSU mener, at behovet for kommunikation også vil øges i udviklingslandene. Dette behov vil blive forstærket, efterhånden som PC'erne bliver mere brugervenlige, billige og tilgængelige overalt. Denne udvikling vil også muliggøre Kommissionens hypotese om, at PC-markedet vil følge fjernsynets udbredelse, selv om man ikke bør undervurdere forskellen mellem et »passivt« medie (TV) og et aktivt (PC). Internettet vil være en vigtig faktor. Kommissionen bør erkende og støtte denne udvikling.

8. Investeringsbehov

8.1. (Punkt 2.3) Ifølge Verdensbanken vil der i de næste fem år skulle investeres 60 mia. USD om året i en udbygning af udviklingslandenes telekommunikationssektor. Den internationale bistand ventes ikke at overstige 2,3 mia. USD, og de fleste stater har ikke midler til at dække resten. Kun via nationale og udenlandske private investeringer og gennem etableringen af et internationalt samarbejde vil man kunne dække behovet.

8.2. På baggrund af den massive efterspørgsel og mange menneskers interesse i at deltage i informations-samfundet forventer ØSU, at den private sektor vil få øje på mulighederne og mobilisere private investorer. Regeringerne og de internationale organisationer bør imidlertid presse på for at få etableret retlige rammer, så private investorer kan træffe stabile, forudsigelige og gennemskuelige økonomiske beslutninger. Det er i offentlighedens interesse, at der etableres konkurrencebeskyttende ordninger, fx i stil med EU's konkurrence-regler, som beskytter mod misbrug af en dominerende position. Regeringerne bør også sikre, at alle medborgere og virksomheder får adgang til passende kommunikationsmidler til en rimelig pris. Udviklingslandene må overbevises om, at det er nødvendigt med regler, som er pålidelige og skaber gunstige forudsætninger, hvis den private sektor skal mobiliseres til at deltage i nye kostbare og risikable investeringer. Kommissionen bør overbevise udviklingslandene om, at dette er i deres egen interesse.

8.3. ØSU ønsker, at EU skal arbejde hårdere på at opnå markedsåbninger og formulere retningslinjer for en regulering inden for rammerne af WTO-forhandlingerne, dels ved at overbevise flere lande om at blive medlemmer af WTO, dels ved at tilbyde markedsadgang til de almene teletjenester. Sådanne aktiviteter øger investorernes interesse for disse lande.

9. Den menneskelige kapital

9.1. ØSU er helt og holdent enig med Kommissionen i, at den menneskelige kapital er den afgørende faktor, når man skal holde sig på forkant med forandringerne. Det er særligt relevant for teknikere på informations- og kommunikationsteknologiområdet, specielt i softwaresektoren, som rummer betydelige jobskabelsesmuligheder. Dette er et område, hvor der er særligt gode muligheder for samarbejde mellem udviklings- og industrilande.

9.2. ØSU efterlyser et konkret uddannelsesprogram for mennesker i udviklingslandene, der arbejder inden for informationsområdet, fra lærere til virksomhedsledere. Der bør også tages hensyn til arbejdsforholdene for eksperter i udviklingslandene. ØSU anser det for vigtigt, at offentligheden oplyses om, at informations-samfundet ikke blot skaber nye muligheder og arbejdspladser inden for informationsteknologierne, men også inden for de dertil hørende tjenestesektorer. De rette betingelser vil fremme anvendelsen af underleverandører.

AKTIONER PÅ EU-PLAN

10. Den Europæiske Unions bidrag til fremme af informationssamfundet i udviklingslandene

10.1. I årenes løb er EU's samarbejdsforanstaltninger inden for telekommunikation og informationsteknologi gradvist blevet styrket. Nye samarbejdsaftaler er blevet indgået med udviklingslande uden for Fællesskabet, bl.a. formelle bestemmelser for informations-samfundet og de berørte teknologier.

10.2. Det økonomiske, finansielle og tekniske samarbejde har medført stor aktivitet i EU's forskellige partnerregioner. Kommissionen fremlægger en liste over forskellige foranstaltninger, fx medlemsstaternes bilaterale programmer.

11. Mod en ny dynamik i fællesskabets aktioner til fordel for udviklingslandene

11.1. Kommissionen mener, at man i EU og modtagerlandene er blevet mere opmærksomme på den strategiske betydning af udviklingslandenes integration i informations-samfundet. Elementer vedrørende informations-samfundet bør i samarbejde med partnerlandene systematisk indføjes i de eksisterende programmer ved en omfordeling af de ressourcer, som stilles til rådighed. En af de første og vigtigste målsætninger er fortsat at fremme etableringen af de økonomiske og juridiske rammer, som kræves for at kunne fremskaffe lokal og international kapital, således at udviklingslandene kan drage fordel af informations- og kommunikationsteknologierne. Den næste målsætning er at benytte teknologierne til udviklingsformål.

11.2. ØSU understreger, at reglerne bør være så gelinde og fleksible som muligt. De retlige rammer for de verdensomspændende informationsnet og forretningstransaktionerne, der foretages på nettene, bør håndhæves konsekvent hen over de nationale grænser. Telemarkederne bør hurtigt åbnes for effektiv konkurrence, således at telekommunikationspriserne kan sænkes for national og international trafik. Man er nødt til at skabe betingelser, som giver virksomhederne tillid til, at transaktionerne til deres kunder kan foregå på en sikker, indsigtsbeskyttet og korrekt måde. Spørgsmålet om globale tekniske standarder bør gribes an på en pragmatisk måde. Brugen af nettene bør ikke pålægges diskriminerende skatter. Udvikling, lagring og distribution af indhold og software kræver beskyttelse på højt niveau af den intellektuelle ejendomsret. Også hvad angår persondata er der brug for fyldestgørende regler, således at forskelle i sådanne regler ikke hindrer bl.a.

kommunikation hen over grænserne. Det er også vigtigt, at mennesker på alle alderstrin og fra alle samfundslag får mulighed for at lære at bruge computere. Uddannelse bliver dermed en afgørende forudsætning for at udnytte de globale informationsnet.

11.3. Der skal tages hensyn til udviklingslandenes særlige økonomiske, politiske og kulturelle betingelser og behov, og de planlagte foranstaltninger skal derfor tilpasses de større regioners særlige forhold og den dialog, som EU fører med de enkelte regioner.

12. Konklusion

12.1. EU's overordnede mål er ikke blot at overbevise udviklingslandene, men også medlemsstaterne om, at informationssamfundet nu er her. Alt, hvad vi ønsker at gøre på kommunikationsområdet, har den moderne elektronik gjort teknisk muligt. De eneste begrænsninger er af finansiel, juridisk og politisk art. De lande, som ønsker at deltage i den økonomiske udvikling, bør sætte

sig bedre ind i denne udvikling, ellers vil kløften blot blive udvidet yderligere. I betragtning af de enorme muligheder, som udviklingslandene rummer, bør den private sektor have mulighed for at deltage i det brede spekter af nødvendige foranstaltninger, som informationssamfundet kræver under hensyntagen til forskellene i den økonomiske, politiske, sociale, kulturelle og religiøse udvikling.

12.2. ØSU understreger på det kraftigste, at hurtig adgang til informationssamfundet forudsætter specifikke foranstaltninger både inden for EU og i udviklingslandene. I løbet af de seneste 12 til 18 måneder har Kommissionen vedtaget en lang række direktiver for at opnå sine målsætninger for 1998. Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at vedtage lovgivning — det er vigtigere, hvordan denne håndhæves. Kommissionen bør, til gavn for både udviklingslande og medlemsstater, fremhæve den dobbelte udfordring, det er at integrere udviklingslandene i informationssamfundet samtidig med, at man fremmer europæisk erhvervslivs deltagelse i denne udvikling.

Bruxelles, den 28. januar 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg
